

SPRENDIMAI

KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS (ES) 2018/1134

2018 m. liepos 5 d.

dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnio taikymo sutartims dėl tam tikros veiklos, susijusios su mažmeniniu elektros ir gamtinių dujų tiekimu Čekijoje

(pranešta dokumentu Nr. C(2018) 4194)

(Tekstas autentiškas tik čekų kalba)

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV),

atsižvelgdama į 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/25/ES dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/17/EB ⁽¹⁾, ypač į jos 35 straipsnio 3 dalį,

atsižvelgdama į Čekijos Respublikos pateiktą prašymą,

pasikonsultavusi su Viešųjų sutarčių patariamuoju komitetu,

kadangi:

1. FAKTAI

PRAŠYMAS

- (1) 2016 m. lapkričio 2 d. Čekijos Respublika (toliau – Pareiškėjas) pateikė Komisijai prašymą pagal Direktyvos 2014/25/ES 35 straipsnio 1 dalį (toliau – prašymas).
- (2) Prašymas yra susijęs su toliau nurodyta jame aprašyta veikla:
 - a) mažmeniniu elektros tiekimu dideliems vartotojams atliekant „automatinį nuolatinį matavimą“ A arba „rankinį nuolatinį matavimą“ B, gaunantiems iš tiekėjų individualius pasiūlymus (toliau – mažmeninis elektros tiekimas dideliems vartotojams);
 - b) mažmeniniu elektros tiekimu mažiems verslo ir namų ūkių vartotojams atliekant „nenuolatinį matavimą“ C, gaunantiems iš tiekėjų standartinius pasiūlymus (toliau – mažmeninis elektros tiekimas mažiems vartotojams);
 - c) mažmeniniu gamtinių dujų tiekimu dideliems vartotojams, i) kurie per metus suvartoja bent 4,2 GWh ir kuriems taikomas automatinis nuolatinis matavimas A arba mėnesinis B nuskaitymas, arba ii) kurie per metus suvartoja nuo 0,63 iki 4,2 GWh ir iš esmės iš tiekėjų gauna individualius pasiūlymus ir kuriems taikomas ne intervalinis matavimas kas mėnesį nuskaitant rodmenis (toliau – mažmeninis gamtinių dujų tiekimas dideliems vartotojams);
 - d) mažmeniniu gamtinių dujų tiekimu mažiems verslo ir namų ūkių vartotojams, kurie per metus suvartoja mažiau nei 0,63 GWh ir iš esmės gauna standartinius tiekėjų pasiūlymus, atliekant ne intervalinį matavimą nuskaitant rodmenis kitaip, nei kas mėnesį (toliau – mažmeninis gamtinių dujų tiekimas mažiems vartotojams).
- (3) Prie prašymo buvo pridėtas Čekijos nacionalinės konkurencijos priežiūros institucijos 2016 m. rugsėjo 30 d. raštas ir papildomas institucijos 2017 m. birželio 14 d. raštas (toliau – nacionalinės konkurencijos priežiūros institucijos nuomonė).

⁽¹⁾ OL L 94, 2014 3 28, p. 243.

- (4) 2016 m. rugsėjo 30 d. rašte, kurį nacionalinė konkurencijos priežiūros institucija pateikė atsakydama į Čekijos pramonės ir prekybos ministerijos prašymą pateikti nuomonę, susijusią su prašymu suteikti išimtį mažmeninei prekybai elektra ir dujomis Čekijoje ir leisti netaikyti Direktyvos 2014/25/ES, nacionalinė konkurencijos priežiūros institucija pažymėjo, kad „ji neturėjo pakankamai laiko atlikti šių sektoriaus sričių tyrimo, kuris būtų jai leidęs apžvelgti padėtį tose rinkose, kad galėtų atsakyti į“ ministerijos prašymą. Galiausiai nacionalinė konkurencijos priežiūros institucija tame rašte išsakė tokią nuomonę: „galima sakyti, kad dujų ir elektros tiekimo išimtis galutiniams vartotojams Čekijoje pagal 34 straipsnį neturėtų neigiamai veikti ekonominės konkurencijos rinkose. Ši tarnybos ⁽¹⁾ išvada yra pagrįsta Pramonės ir prekybos ministerijos pateiktais dokumentais. Šiuo požiūriu tarnyba pasilieka teisę pakartotinai įvertinti savo nuomonę, jei konkrečiose rinkose įvyktų kokių nors struktūrinių ar kitų esminių pokyčių arba jei būtų pakoreguoti kokie nors duomenys, kuriais grindžiama tarnybai pateikta informacija.“
- (5) 2017 m. birželio 14 d. pateiktas papildomas nacionalinės konkurencijos priežiūros institucijos raštas buvo pagrįstas „kita Čekijos pateikta informacija [...] ir nepriklausomo rinkos operatoriaus („OTE“), taip pat kai kurių įmonių, veikiančių atitinkamose rinkose, įskaitant „ČEZ“ grupę ir „Pražská plynárenská“, pateiktais duomenimis“. Papildomame rašte visų pirma kalbama apie įvairius Komisijos iškeltus susirūpinimą keliančius klausimus, susijusius su mažmeninio elektros pardavimo mažiems vartotojams rinka, kaip antai didele rinkos koncentracija, mažų tiekėjų keitimo lygiu ir vertikaliąja „ČEZ“ grupės integracija. Papildomame rašte daroma išvada, kad niekas neklaido, pateikus prašymą, visoms rinkoms taikyti išimtį ir netaikyti direktyvos.
- (6) Prie prašymo taip pat buvo pridėta konsultantų ataskaita ⁽²⁾ (toliau – „CRA“ ataskaita).
- (7) 2017 m. sausio 31 d., 2017 m. kovo 24 d., 2017 m. kovo 27 d., 2017 m. balandžio 21 d., 2017 m. birželio 1 d., 2017 m. birželio 28 d. ir 2017 m. gruodžio 21 d. Komisija pateikė Pareiškėjui prašymus pateikti papildomos informacijos, į juos Pareiškėjas atsakė 2017 m. vasario 16 d., 2017 m. kovo 28 d., 2017 m. kovo 31 d., 2017 m. gegužės 3 d., 2017 m. gegužės 10 d., 2017 m. birželio 9 d., 2017 m. rugpjūčio 1 d. ir 2018 m. balandžio 12 d. Be to, Pareiškėjo prašymu Komisija susitiko su Pareiškėjo atstovais 2017 m. sausio 31 d., 2017 m. vasario 28 d., 2017 m. kovo 29 d., 2017 m. gegužės 30 d. ir 2017 m. birželio 9 d. Taip pat 2017 m. sausio 27 d. Pareiškėjas pateikė papildomos informacijos.

2. TEISINIS PAGRINDAS

- (8) Direktyva 2014/25/ES taikoma sutarčių dėl su mažmeniniu elektros energijos ir dujų tiekimu susijusios veiklos vykdymo skyrimui, jeigu šiai veiklai netaikomos išimties pagal tos direktyvos 34 straipsnį.
- (9) Pagal Direktyvą 2014/25/ES sutartims, kuriomis siekiama suteikti galimybę vykdyti kurią nors veiklą, kuriai taikoma direktyva, jos nuostatos netaikomos, jeigu šią veiklą valstybėje narėje, kurioje ji vykdoma, tiesiogiai veikia konkurencija rinkose, į kurias galima patekti be apribojimų. Tiesioginis konkurencijos poveikis vertinamas remiantis objektyviais kriterijais, atsižvelgiant į konkrečius susijusio sektoriaus ypatumus.

3. VERTINIMAS

3.1. NERIBOJAMAS PATEKIMAS Į RINKĄ

- (10) Laikoma, kad patekimas į rinką yra neribojamas, jei konkreti valstybė narė įgyvendino ir taiko atitinkamus Sąjungos teisės aktus, kuriais atveriamas tas sektorius ar jo dalis. Šie teisės aktai išvardyti Direktyvos 2014/25/ES III priede. Elektros energijos sektoriuje – tai Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/72/EB ⁽³⁾. Gamtinių dujų sektoriuje – tai Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/73/EB ⁽⁴⁾.
- (11) Čekija perkėlė direktyvas 2009/72/EB ir 2009/73/EB į savo nacionalinę teisę Įstatymu Nr. 458/2000 Coll. dėl verslo sąlygų ir valstybinio administravimo energetikos rinkose (toliau – Energetikos įstatymas) ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ Čia sąvoka „tarnyba“ reiškia nacionalinę konkurencijos priežiūros instituciją.

⁽²⁾ 2016 m. spalio 9 d. „Charles River and Associates“ parengta ataskaita „An Economic Assessment of the Extent of Competition on the Czech Markets for Retail supply of Electricity and Gas“.

⁽³⁾ 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinanti Direktyvą 2003/54/EB (OL L 211, 2009 8 14, p. 55).

⁽⁴⁾ 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinanti Direktyvą 2003/55/EB (OL L 211, 2009 8 14, p. 94).

⁽⁵⁾ Pateikiama adresu <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-458> ir http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=458/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy.

- (12) 2017 m. gruodžio 7 d. Komisija nusiuntė oficialaus įspėjimo raštą Čekijos Respublikos užsienio reikalų ministrui (nuoroda į pažeidimo nagrinėjimo procedūrą Nr. 2017/2152) dėl neteisingo direktyvų 2009/72/EB ir 2009/73/EB perkėlimo į Čekijos teisinę sistemą. Atsižvelgdama į tai, kad Direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnio 3 dalyje numatyta neribojamo patekimo į rinką prielaida neturi būti taikoma klausimams, kurių pažeidimo nagrinėjimo procedūra yra pradėta, 2017 m. gruodžio 21 d. Komisija el. laišku paprašė Pareiškėjo pateikti savo pastabas šiuo klausimu ir paaiškinti, ar *de facto* ir *de jure* nėra apribojimų patekti į rinką, kaip nurodyta Direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnio 3 dalies antroje pastraipoje.
- (13) 2018 m. balandžio 12 d. atsiųstame atsakyme Pareiškėjas paaiškino, kad patekimas į rinką *de facto* nėra apribotas, ir pateikė tokius svarbiausius argumentus: mažos patekimo į rinką išlaidos, nėra kitų kliūčių patekti, suteikta daug licencijų prekiauti elektra ir dujomis ⁽¹⁾ ir šiuo metu mažmeninio elektros tiekimo ir mažmeninio dujų tiekimo rinkoje veikia daug mažmenininkų ⁽²⁾. Be to, Pareiškėjas paaiškino, kad oficialaus įspėjimo rašte minėtų Sąjungos teisės nuostatų perkėlimo į nacionalinę teisę būdas nesudarė ribojimų *de jure* patekti į mažmeninės prekybos elektra ir dujomis rinkas. Kalbėdamas apie šias aplinkybes Pareiškėjas taip pat teigė, kad konkretūs klausimai, kurie buvo iškelti vykdant pažeidimo nagrinėjimo procedūrą, buvo nesusiję su patekimu į rinką arba tik galėjo būti su tuo susiję.
- (14) Kalbant apie klausimą, ar patekimas į rinką yra *de facto* laisvas, Komisija sutinka su Pareiškėjo pateiktais argumentais ir ypač su tuo, kad nacionaliniu lygmeniu mažmeninio elektros tiekimo ir mažmeninio dujų tiekimo rinkose yra daug veiklą vykdančių mažmenininkų, ir tai rodo, kad patekimas į rinką *de facto* nėra apribotas.
- (15) Dėl klausimo, ar patekimas į rinką nėra apribotas *de jure*, Komisija ypač atkreipė dėmesį į Pareiškėjo paaiškinimus, kaip oficialaus įspėjimo rašte nurodyti susirūpinimą keliantys klausimai buvo sprendžiami nacionalinėje teisėje. Komisija išanalizavo šiuos paaiškinimus atsižvelgdama į Direktyvos 2014/25/ES reikalavimus, t. y. siekdama įvertinti, ar dėl nacionalinės teisės nuostatų ir su jomis susijusių bei taikant pažeidimo nagrinėjimo procedūrą iškeltų susirūpinimą keliančių klausimų gali atsirasti *de jure* apribojimų patekti į rinką, kaip apibrėžta Direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnyje. Peržiūrėjusi Pareiškėjo argumentus, Komisija sutinka su argumentu, kuriuo grindžiami visi Pareiškėjo paaiškinimai, kad konkretūs pažeidimo nagrinėjimo procedūroje iškelti klausimai nėra tiesiogiai susiję su patekimu į rinką. Komisija taip pat atsižvelgia į Pareiškėjo argumentą, kad Čekijos teisinę sistemą reikėtų vertinti kaip visumą, ypač kalbant apie pareigą aiškinti atitinkamas nacionalinės teisės nuostatas tokiu būdu, kuris atitiktų ES teisės reikalavimus. Todėl, nors taikant pažeidimo nagrinėjimo procedūrą nurodyti susirūpinimą keliantys klausimai dar neišspręsti, ir nedarant poveikio tai pažeidimo nagrinėjimo procedūrai, taikant šį sprendimą ir procedūrą pagal Direktyvą 2014/25/ES Komisija laikosi nuomonės, kad Čekijoje patekimas į rinką nėra ribojamas *de jure*.
- (16) Remdamasi pirmesnėmis išvadomis, Komisija laikosi nuomonės, kad Direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnio 1 dalyje nurodyta neribojamo patekimo į rinką sąlyga šiuo atveju yra įvykdyta.

3.2. TIESIOGINIS KONKURENCIJOS POVEIKIS

- (17) Tiesioginis konkurencijos poveikis turėtų būti vertinamas remiantis įvairiais rodikliais, kurių nė vienas *per se* nėra lemiamas. Kalbant apie rinkas, kurioms taikomas šis sprendimas, vienas iš kriterijų, į kurį reikėtų atsižvelgti, yra pagrindinių rinkos dalyvių užimama atitinkamos rinkos dalis. Atsižvelgiant į atitinkamų rinkų ypatumus, reikėtų atkreipti dėmesį ir į kitus kriterijus.
- (18) Šiuo sprendimu nedaroma poveikio konkurencijos ir kitų ES teisės sričių taisyklių taikymui. Visų pirma kriterijai ir metodai, taikyti pagal Direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnį vertinant tiesioginį konkurencijos poveikį, nebūtinai visiškai sutampa su kriterijais ir metodais, taikytais atliekant vertinimą pagal SESV 101 ar 102 straipsnį arba Tarybos reglamentą (EB) Nr. 139/2004 ⁽³⁾. Tam pritarė ir Bendrasis Teismas savo neseniai priimtame sprendime ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Buvo suteiktos 388 licencijos prekiauti elektra ir 229 licencijos prekiauti dujomis (žr. 2018 m. balandžio 12 d. Pareiškėjo atsakymą į 2017 m. gruodžio 21 d. Komisijos prašymą pateikti daugiau informacijos, p. 1).

⁽²⁾ 71 veiklą vykdančius tiekėjas mažmeninio elektros tiekimo srityje ir 68 veiklą vykdančius tiekėjai mažmeninio dujų tiekimo srityje (žr. 2018 m. balandžio 12 d. Pareiškėjo atsakymą į 2017 m. gruodžio 21 d. Komisijos prašymą pateikti daugiau informacijos, p. 1).

⁽³⁾ 2004 m. sausio 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 139/2004 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės (EB Susijungimų reglamentas) (OL L 24, 2004 1 29, p. 1).

⁽⁴⁾ 2016 m. balandžio 27 d. Sprendimas *Österreichische Post AG prieš Komisiją*, T-463/14, EU:T:2016:243, 28 punktas.

- (19) Reikėtų atsižvelgti į tai, kad šiuo sprendimu siekiama nustatyti, ar prašyme nurodytos veiklos rinkoje esama tokio lygio konkurencijos (rinkose, į kurias patekti nėra apribojimų, kaip apibrėžta Direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnyje), kad (net jeigu netaikomos drausminės priemonės, nustatytos išsamiais Direktyvos 2014/25/ES viešųjų pirkimų taisyklėmis) su atitinkamos veiklos vykdymu susiję pirkimai bus vykdomi skaidriai, be diskriminacijos, taikant kriterijus, kuriais remdamiesi pirkėjai gali priimti ekonominiu požiūriu geriausią sprendimą.
- (20) Šiomis aplinkybėmis svarbu paminėti, kad konkrečiose rinkose viešųjų pirkimų taisyklės taikomos ne visiems rinkos dalyviams. Todėl įmonės, kurioms tos taisyklės netaikomos, veikdamos tose rinkose paprastai gali daryti konkurencinį spaudimą rinkos dalyviams, kuriems taikomos viešųjų pirkimų taisyklės ⁽¹⁾.

ATITINKAMOS PRODUKTO RINKOS

Mažmeninis elektros tiekimas

- (21) Komisija anksčiau yra nustačiusi ⁽²⁾, kad mažmeninis elektros tiekimas yra susijęs su bendru elektros pardavimu galutiniams vartotojams, kurie, viena vertus, yra namų ūkiai ir maži pramonės bei verslo vartotojai (t. y. vartotojai, kuriems netaikomas nuolatinio matavimo reikalavimas ir kurie yra prisijungę prie žemos įtampos tinklo ⁽³⁾) ir, kita vertus, yra dideli pramonės ir verslo vartotojai (t. y. vartotojai, kuriems taikomas „matavimas kas pusvalandį“ ir kurie paprastai yra prisijungę prie aukštos ir vidutinės įtampos tinklų ⁽⁴⁾).
- (22) Savo sprendimų priėmimo praktikoje Čekijos nacionalinė konkurencijos priežiūros institucija ⁽⁵⁾ taip pat nagrinėjo mažmeninės rinkos segmentaciją pagal įvairias galutinių vartotojų kategorijas, bet galiausiai apibrėžties nenustatė.
- (23) Pareiškėjas išskiria tris skirtingas vartotojų kategorijas:
- dideli komerciniai vartotojai, identifikuojami kaip i) vartotojai, kuriems taikomas „automatinis nuolatinis matavimas“, iš esmės tai prie aukštos ir vidutinės įtampos tinklo prisijungę vartotojai, kuriems taikomas apkrovos matavimas, ir ii) vartotojai, kuriems taikomas „rankinis nuolatinis matavimas“, iš esmės tai prie žemos įtampos tinklo prisijungę vartotojai ⁽⁶⁾; dideli vartotojai paprastai gauna individualius tiekėjų pasiūlymus arba tiesiogiai perka elektrą prekių biržose. 2015 m. jie suvartojo maždaug [...] ⁽⁷⁾ viso suvartojamo elektros kiekio, o konkrečiai pagal kiekį – [...] TWh iš [...] TWh ⁽⁸⁾;
 - maži verslo vartotojai ir namų ūkiai, kuriems taikomas „nenuolatinis matavimas“. Šie vartotojai gauna standartinus tiekėjų pasiūlymus ir nuo 2006 m. gali laisvai rinktis elektros tiekėją. 2015 m. šios kategorijos vartotojai suvartojo maždaug [...] viso suvartojamos elektros kiekio, o konkrečiai pagal kiekį – [...] TWh iš [...] TWh ⁽⁸⁾;
 - kiti vartotojai. Šią trečiąją kategoriją sudaro dideli komerciniai vartotojai, kaip antai vietos skirstomųjų zonų operatoriai ⁽⁹⁾, kurie taip pat yra elektros gamintojai ir mažmenininkai, ir prie vietos skirstomųjų zonų prisijungę pramonės parkai. Šie dideli vartotojai gali pirkti elektrą iš kitų nei vietos skirstomųjų zonų operatoriai tiekėjų, todėl jie priskiriami didelių vartotojų kategorijai, kaip apibrėžta pirmiau. 2015 m. šios trečios kategorijos vartotojai suvartojo maždaug [...] proc. viso suvartojamos elektros kiekio, o konkrečiai pagal kiekį – [...] TWh iš [...] TWh.
- (24) Atsižvelgiant į 21–23 konstatuojamosiose dalyse išvardytą informaciją ir siekiant įvertinti, ar tenkinamos Direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnyje nustatytos sąlygos, taip pat nedarant poveikio kitų sričių Sąjungos teisės

⁽¹⁾ Pasak Pareiškėjo, šiame prašyme minimose rinkose tik „ČEZ Prodej“ ir „Pražská plynárenská“ („PP“) yra perkantieji subjektai, kaip apibrėžta Direktyvos 2014/25/ES 4 straipsnio 1 dalyje, ir todėl jiems taikomos viešųjų pirkimų taisyklės.

⁽²⁾ Byla COMP M.3440 – EDP/ENI/GDP, 56 konstatuojamoji dalis.

⁽³⁾ Žr. 2011 m. rugpjūčio 23 d. bylą COMP/M.6225 *Molaris/Commerz Real/RWE/Amprion*; 2009 m. birželio 23 d. bylą COMP/M.5467 *RWE/Essent*.

⁽⁴⁾ Žr. 2009 m. spalio 16 d. bylą COMP/M.5512 *Electrabel/E.ON*; 2009 m. birželio 22 d. COMP/M.5496 *Vattenfall/Nuon Energy*.

⁽⁵⁾ 2015 m. gruodžio 21 d. Čekijos nacionalinės konkurencijos priežiūros institucijos Sprendimas Nr. ÚOHS-S0830/2015/KS-45620/2015/840/JMě, *BOHEMIA ENERGY entity s.r.o./Europe Easy Energy a.s.*; 2016 m. liepos 7 d. Čekijos nacionalinės konkurencijos priežiūros institucijos Sprendimas Nr. ÚOHS-S0438/2016/KS-28103/2016/840/LBř, *BOHEMIA ENERGY entity s.r.o./RIGHT POWER, a. s.*

⁽⁶⁾ Žr. „CRA“ ataskaitos 17 puslapio paskutinę pastraipą.

⁽⁷⁾ [...] konfidenciali informacija.

⁽⁸⁾ Žr. „CRA“ ataskaitos 18 puslapio 3 lentelę.

⁽⁹⁾ Pareiškėjas paaiškino, kad vietos skirstomosios zonos pradėjo veikti kaip konkretaus didelio pramoninio vartotojo gamybos vieta, per laiką toks vartotojas pavertė gamybos vietą pramonės parku, kuriame yra jo paties gamybos įrenginiai ir kitų didelių pramoninių vartotojų gamybos įrenginiai, kuriuos pramoninis vartotojas yra priėmęs istorinėje pramoninėje vietoje.

taikymui, atitinkamos šiame sprendime minimos produktų rinkos, susijusios su mažmeniniu elektros tiekimu Čekijoje, apibrėžiamos taip: a) mažmeninis elektros tiekimas dideliems vartotojams (dideliems pramoniniams ir verslo vartotojams, kuriems taikomas nuolatinis matavimas, įskaitant priskiriamus trečiai kategorijai, paminėtai 23 konstatuojamosios dalies c punkte) ir b) mažmeninis elektros tiekimas mažiems vartotojams (namų ūkiams ir mažiems verslo vartotojams, kuriems taikomas ne nuolatinis matavimas).

Mažmeninis gamtinių dujų tiekimas

- (25) Kalbant apie mažmeninių dujų tiekimą, Komisija išskiria gamtinių dujų tiekimą mažiems vartotojams ir gamtinių dujų tiekimą dideliems vartotojams, kurie smulkiau skirstomi į didelius pramoninius vartotojus ir elektros stotis⁽¹⁾.
- (26) Sprendime M.4238 E.ON/PP⁽²⁾ dėl Čekijos mažmeninės dujų rinkos Komisija nenustatė apibrėžties, nes dėl sudaryto konkretaus sandorio nekilo susirūpinimą keliančių konkurencijos klausimų pagal jokiais alternatyvias apibrėžtis.
- (27) Čekijos nacionalinės konkurencijos priežiūros institucijos sprendimų priėmimo praktikoje⁽³⁾ taip pat nagrinėta mažmeninės dujų rinkos segmentacija pagal įvairias galutinių vartotojų kategorijas, bet galiausiai apibrėžtis nenustatyta.
- (28) Pareiškėjas taip pat išskiria didelius ir mažus dujų tiekimo vartotojus. Dideli dujų tiekimo vartotojai⁽⁴⁾ yra verslo vartotojai, i) kurie per metus suvartoja bent 4,2 GWh ir kuriems taikomas automatinis nuolatinis matavimas A arba mėnesinis B nuskaitymas, arba ii) kurie per metus suvartoja nuo 0,63 iki 4,2 GWh ir kuriems taikomas ne intervalinis matavimas kas mėnesį nuskaitant rodmenis. Paprastai jie gauna individualius tiekėjų pasiūlymus. Maži vartotojai yra verslo ir namų ūkių vartotojai, kurie per metus suvartoja mažiau nei 0,63 GWh ir kuriems taikomas ne intervalinis matavimas nuskaitant rodmenis kitaip nei kas mėnesį. Paprastai jie gauna standartinius tiekėjų pasiūlymus. Kiekvienos kategorijos vartotojai suvartoja apie pusę viso suvartojamo dujų kiekio.
- (29) Atsižvelgiant į 25–28 konstatuojamosiose dalyse išvardytą informaciją ir siekiant įvertinti, ar tenkinamos Direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnyje nustatytos sąlygos, taip pat nedarant poveikio kitų sričių Sąjungos teisės taikymui, atitinkamos produkto rinkos apibrėžiamos taip: a) mažmeninis gamtinių dujų tiekimas dideliems vartotojams; b) mažmeninis gamtinių dujų tiekimas mažiems vartotojams.

ATITINKAMOS GEOGRAFINĖS RINKOS

Mažmeninis elektros tiekimas

- (30) Komisija yra anksčiau nustačiusi⁽⁵⁾, kad mažmeninis elektros tiekimas dideliems vartotojams buvo vykdomas nacionaliniu mastu, o siauresnes, regionines rinkas būtų galima naudoti mažmeniniam elektros tiekimui mažiems vartotojams. Sprendime M. 4238 E.ON/PP⁽⁶⁾ dėl Čekijos mažmeninės rinkos nurodyta, kad atliktas rinkos tyrimas patvirtino, jog mažmeninio elektros tiekimo rinka buvo bent nacionalinė. Tačiau tikslus geografinės rinkos mastas nebuvo nustatytas. Čekijos nacionalinė konkurencijos priežiūros institucija nustatė, kad mažmeninis elektros tiekimas mažiems vartotojams vykdomas nacionaliniu mastu⁽⁷⁾.
- (31) Pasak Pareiškėjo, šiuo metu veiklą vykdo maždaug 65 tiekėjai, turintys daugiau kaip 100 pristatymo vietų, nacionaliniu lygmeniu jie gali aptarnauti didelius ir mažus verslo vartotojus ir namų ūkius. Tai rodytų, kad mažmeninio tiekimo rinkų mastas yra nacionalinis.
- (32) Čekijoje yra trys skirstomosios zonos, nustatytos pagal skirstomųjų tinklų bendrovių nuosavybę⁽⁸⁾. Trys regioniniai skirstytojai pagal atitinkamas savo skirstomasias zonas užima dideles rinkos dalis, todėl Čekijai yra būdingas stiprus regioninis elementas. „ČEZ“ grupė, kartu su savo patronuojamąja bendrove „ČEZ Distribuce“, yra

⁽¹⁾ M. 4180 *Gaz de France/Suez*, 63 konstatuojamoji dalis; M.3868 – *DONG/Elsam/Energi E2*, 193 konstatuojamoji dalis ir tolesnės dalys; M. 3440 – *EDP/ENI/GDP*, 215 konstatuojamoji dalis ir tolesnės dalys; M.5740 – *Gazprom/A2A/JOF*, 17 konstatuojamoji dalis ir tolesnės dalys.

⁽²⁾ M.4238 E.ON/PP, 16 konstatuojamoji dalis.

⁽³⁾ 2015 m. gruodžio 21 d. Čekijos nacionalinės konkurencijos priežiūros institucijos Sprendimas Nr. ÚOHS-S0830/2015/KS-45620/2015/840/JMĚ, *BOHEMIA ENERGY entity s.r.o./Europe Easy Energy a.s.*; 2016 m. liepos 7 d. Čekijos nacionalinės konkurencijos priežiūros institucijos Sprendimas Nr. ÚOHS-S0438/2016/KS-28103/2016/840/LBř, *BOHEMIA ENERGY entity s.r.o./RIGHT POWER, a. s.*

⁽⁴⁾ Šiai rinkai nepriskiriamas tiekimas dujomis kūrenamoms jėgainėms, kurios paprastai perka dujas tiesiogiai energijos biržose ir kurioms dujos tiekiamos įsigijus dujotiekio perdavimo pajėgumus.

⁽⁵⁾ M. 5496 – *Vattenfall/Nuon Energy*, 15 konstatuojamoji dalis ir tolesnės dalys, M. 7778 – *Vattenfall/Engie/GASAG*, 37 konstatuojamoji dalis.

⁽⁶⁾ M.4238 E.ON/PP, 19 ir 20 konstatuojamosios dalys.

⁽⁷⁾ Čekijos nacionalinės konkurencijos priežiūros institucijos sprendimas dėl koncentracijos UOHS-S492/2011/KS.

⁽⁸⁾ „ČEZ“ grupei, kuri anksčiau buvo pagrindinis Čekijos elektros rinkos dalyvis ir šiuo metu dar vis priklauso valstybei, priklauso penki iš aštuonių elektros skirstomųjų tinklų, du skirstomieji tinklai priklauso „E.ON“, o elektros skirstymo įmonė sostinės rajone priklauso „Prazska energetica a.s.“ (toliau – „PRE“) – ši įmonė priklauso „EnBW“ ir Prahos miestui ir yra kontroliuojama „EnBW“. Žr. „CRA“ ataskaitos 2 dalį, p. 1.

didžiausias skirstytojas, turintis penkis iš aštuonių elektros skirstomųjų tinklų, ir tai sudaro maždaug [...] viso suvartojamo elektros kiekio Čekijoje; jeigu palygintume, [...] elektros suvartojama „E.ON“ skirstomojoje zonoje ir tik [...] – „PRE“ skirstomojoje zonoje, o visa kita – vietos skirstomojoje zonoje ⁽¹⁾. Iš viso apie [...] proc. visų pristatymo vietų yra „ČEZ Distribuce“ zonoje. Ne visas jas aptarnauja „ČEZ Prodej“ („ČEZ“ grupės mažmeninio tiekimo atšaka); tačiau savo skirstomojoje zonoje „ČEZ Prodej“ tiekia didžiajai daliai ([...] proc.) mažų verslo vartotojų ir namų ūkių ⁽²⁾.

- (33) Nacionaliniu lygmeniu „ČEZ Prodej“ aptarnauja [...] milijoną namų ūkių pristatymo vietų, o tai sudaro maždaug [...] proc. rinkos dalies pagal pristatymo vietas.
- (34) Kitas elementas, rodantis, kad trijose skirstomosiose zonose konkurencijos sąlygos yra nevienodos, yra tai, kad „PRE“ savo zonoje yra nustačiusi maždaug [...] proc. didesnę standartinio tarifo energetikos komponentą. Pareiškėjas šį kainų skirtumą grindžia tuo, kad „PRE“ už savo zonos ribų turi mažų kainų patronuojamąją bendrovę (geltonoji energija), bet tvirtina, kad „ČEZ Prodej“ ir „E.ON“ visose trijose zonose yra nustačiusios vienodas tarifo energetikos komponento kainas ⁽³⁾.
- (35) Siekiant įvertinti, ar tenkinamos Direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnyje nustatytos sąlygos, taip pat nedarant poveikio kitų sričių Sąjungos teisės aktų taikymui ir remiantis tuo, kad nacionaliniu lygmeniu veikia daug mažmenininkų, geografinį mažmeninio elektros tiekimo galutiniams vartotojams Čekijoje mastą, kalbant apie didelius ir mažus vartotojus, galima laikyti nacionaliniu. Tačiau neatmetama, kad taip pat gali būti stiprių regioninių elementų.

Mažmeninis gamtinių dujų tiekimas

- (36) Komisija anksčiau yra apibrėžusi, kad mažmeninio dujų tiekimo rinkos, taip pat skirtos mažiems vartotojams, yra nacionalinio masto ⁽⁴⁾.
- (37) Sprendime M.4238 E.ON/PP ⁽⁵⁾ dėl Čekijos mažmeninės rinkos Komisija nenustatė apibrėžties, nes dėl sudaryto konkretaus sandorio nekilo susirūpinimą keliančių konkurencijos klausimų pagal jokiais alternatyvias apibrėžtis.
- (38) Geografiniu požiūriu Čekijos nacionalinė konkurencijos priežiūros institucija ankstesnėje praktikoje ⁽⁶⁾ atitinkamų produktų mažmeninio dujų tiekimo sektoriaus rinkų mastą laikė nacionaliniu.
- (39) Naujausia informacija rodo, kad Čekijos mažmeninėje dujų rinkoje šiuo metu veikia daug tiekėjų ⁽⁷⁾. Pasak Pareiškėjo, šie tiekėjai gali tiekti dujas nacionaliniu lygmeniu dideliems ir mažiems vartotojams.
- (40) Kaip ir elektros sektoriuje, dujų tiekimas Čekijoje yra suskirstytas į tris skirstomasias zonas, nustatytas pagal skirstymo bendrovių nuosavybę ⁽⁸⁾. Dėl mažmeninio dujų tiekimo namų ūkiams Komisija pažymi, kad padėtis, susijusi su pagrindinių dujų skirstytojų rinkos dalimis skirstomojoje zonoje, panaši kaip elektros sektoriuje. 2015 m. maždaug [...] proc. šios rinkos dalies teko „RWE“, [...] proc. – „PP“ ir [...] proc. – „E.ON“ ⁽⁹⁾. Tačiau, kalbant apie dujų tiekimą dideliems vartotojams, šių įmonių rinkos dalys nacionaliniu lygmeniu yra ne tokios vienalytės ⁽¹⁰⁾.
- (41) Dujų kainos energetikos komponentas nėra reguliuojamas ir jį trijose skirstomosiose zonose nustato vietos skirstymo bendrovės. Pareiškėjo analizė rodo, kad „PP“ ir „RWE“ nustatyta visos dujų kainos energetikos komponento kaina yra vienoda visose trijose skirstomosiose zonose, o „E.ON“ taiko vienodas kainas „PP“ ir „RWE“ zonose ir šiek tiek mažesnes (mažiau kaip [...] proc.) savo zonoje ⁽¹¹⁾. Atsižvelgdamas į tai, Pareiškėjas teigia, kad mažmeninė dujų rinka yra nacionalinio masto.

⁽¹⁾ Žr. „CRA“ ataskaitos 1 lentelę, p. 6.

⁽²⁾ Žr. „CRA“ ataskaitos 8 lentelę, p. 23.

⁽³⁾ Žr. „CRA“ ataskaitos 9 lentelę, p. 23–24.

⁽⁴⁾ M/3696 – E.ON/MOL (2005), 138 ir 140 konstatuojamosios dalys.

⁽⁵⁾ M.4238 E.ON/PP, 16 konstatuojamoji dalis.

⁽⁶⁾ Byla S830/2015/KS Bohemia Energy entity s.r.o./Europe Easy Energy a.s.; byla S713/2016/KS Bohemia Energy entity s.r.o./X Energie s.r.o.

⁽⁷⁾ 2016 m. „ERO“ nacionalinė ataskaita rodo, kad 2016 m. Čekijoje vartotojams dujas tiekė 98 prekiautojai. (https://www.ero.cz/documents/10540/488714/NR_ERU_2016/3e05aa8c-0a79-4c3c-9389-6d0c3c313e1e).

⁽⁸⁾ Žr. „CRA“ ataskaitos 2 dalį, p. 1.

⁽⁹⁾ Žr. „CRA“ ataskaitos 31 puslapio 17 lentelę.

⁽¹⁰⁾ T. y. [...] proc. tenka „RWE“, o [...] proc. tenka „PP“ ir „E.ON“ (žr. „CRA“ ataskaitos 22 puslapį, 7 lentelę). Tačiau naujesniais 2016 m. duomenimis, „RWE“ teko [...] proc.; „PP“ teko [...] proc., o „E.ON“ – [...] proc. didelių vartotojų rinkos (žr. 2018 m. balandžio 12 d. Pareiškėjo atsakymą į 2017 m. gruodžio 21 d. Komisijos prašymą pateikti daugiau informacijos, p. 16).

⁽¹¹⁾ Žr. „CRA“ ataskaitos 18 lentelę, p. 33.

- (42) Siekiant įvertinti, ar tenkinamos Direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnyje nustatytos sąlygos, taip pat nedarant poveikio kitų sričių Sąjungos teisės aktų taikymui ir remiantis tuo, kad nacionaliniu lygmeniu veikia daug mažmenininkų, geografiniu požiūriu mažmeninio gamtinių dujų tiekimo galutiniams vartotojams Čekijoje rinką, kalbant apie didelius ir mažus vartotojus, galima laikyti nacionaline. Tačiau neatmetama, kad, kaip ir elektros tiekimo rinkoje, čia gali būti regioninių elementų.

Rinkos tyrimas

- (43) Komisija priėmė kitus sprendimus ⁽¹⁾ dėl viešųjų pirkimų taisyklių išimčių taikymo mažmeniniam elektros ir dujų tiekimui. Atlikdama vertinimą, Komisija šiuose sprendimuose konkrečiai rėmėsi šiais kriterijais: rinkos dalyvių skaičiumi apskritai, bendra didžiausių rinkos dalyvių rinkos dalimi, galutinių vartotojų tiekėjų keitimo lygiu, didmeninės prekybos rinkų likvidumu ir kainų reguliavimu.

Mažmeninis elektros tiekimas

- (44) Pirmiausia reikėtų pažymėti, jog tam, kad tiekėjas būtų patikimas ilgalaikis rinkos dalyvis, veiksmingai darantis konkurencinį spaudimą Čekijoje mažmeniniu lygmeniu, būtina turėti galimybę prieiti prie konkurencingų elektros šaltinių pasinaudojant savo gamybos pajėgumais arba galimybę per importą patekti į visų reikalingų didmeninių produktų likvidžias didmenines rinkas Čekijoje arba užsienyje. Priešingu atveju norintys tiekti elektrą mažmenininkai yra priklausomi nuo vertikalios integracijos konkurentų, o tai reiškia, kad jie nuolat patiria kainų spaudimą, o tai taip pat labai riboja jų galimybę daryti konkurencinį spaudimą vertikalios integracijos tiekėjams, kaip antai „ČEZ“.
- (45) Todėl vertinant, ar mažmeninį elektros tiekimą tiesiogiai veikia konkurencija, taip pat būtina atsizvelgti į konkurencijos sąlygas pradinės grandies elektros gamybos ir didmeninio tiekimo rinkoje ir joje veikiančių operatorių padėtį ⁽²⁾.

Rinkos dalyvių skaičius, didžiausių rinkos dalyvių rinkos dalys

- (46) 2017 m. birželio mėn. 65 veiklą vykdančios tiekėjai tiekė elektrą daugiau kaip į 100 pristatymo vietų trijose „ČEZ“ grupės, „E.ON“ ir „PRE“ skirstomosiose zonose. „ČEZ Prodej“ yra didžiausias tiekėjas, tiekiantis dideliems ir mažiems vartotojams, „E.ON“ ir „PRE“ yra mažesni. Kiti konkurentai turi daug mažesnes tiekimo galutiniams vartotojams rinkos dalis.
- (47) Ankstesniuose sprendimuose ⁽³⁾ Komisija laikėsi nuomonės, kad, kalbant apie mažmeninę elektros tiekimo rinką ir vertinant rinkos koncentraciją ir bendrą konkurencinę padėtį, bendra trijų didžiausių įmonių rinkos dalis priskirtina prie svarbių rodiklių. Atsižvelgiant į tai, kad ne visiems rinkos dalyviams taikomos viešųjų pirkimų taisyklės, analizei daugiausia dėmesio skiriama padėčiai rinkoje ir atskiriems rinkos dalyviams, kuriems taikomos viešųjų pirkimų taisyklės, daromam konkurenciniam spaudimui, t. y. pirmiausiai „ČEZ Prodej“ ir „PP“. Tačiau visada, kai svarbu suprasti rinkoje esančias aplinkybes, kuriomis dirba „ČEZ Prodej“ ir „PP“, į analizę įtraukiami kiti rinkos operatoriai (taip pat žr. 20 konstatuojamąją dalį). Kitos koncentracijos priemonės taip pat gali būti laikomos svarbiomis.

Mažmeninis elektros tiekimas dideliems vartotojams

- (48) „ČEZ Prodej“ aptarnauja [...] didelių vartotojų, o pagal kiekį konkrečiai tiekia apie [...] TWh iš [...] TWh ⁽⁴⁾. Šiai bendrovei priklausančios rinkos dalys, kurias sudaro dideli vartotojai, 2012–2015 m., palyginti, nekito ir siekė [...] proc. ⁽⁵⁾, tačiau 2016 m. sumažėjo iki [...] proc. ⁽⁶⁾. Komisija pažymi, kad šis sumažėjimas įvyko tais pačiais metais, kuriais „ČEZ“ grupė keletą kartų patyrė pajėgumų stygių keliuose savo branduoliniuose reaktoriuose, ir tai

⁽¹⁾ 2007 m. vasario 26 d. Komisijos sprendimas 2007/141/EB, nustatantis, kad Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/17/EB dėl viešųjų pirkimų tvarkos vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose koordinavimo 30 straipsnio 1 dalis taikoma elektros energijos ir dujų tiekimui Anglijoje, Škotijoje ir Velse (OL L 62, 2007 3 1, p. 23) ir 2016 m. rugsėjo 15 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2016/1674 mažmeniniam elektros energijos ir dujų tiekimui Vokietijoje netaikyti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/25/ES (OL L 253, 2016 9 17, p. 6).

⁽²⁾ Su didmeniniu elektros tiekimu susijusi pradinės grandies rinka nebuvo nagrinėjama ankstesniuose sprendimuose remiantis Direktyvos 2014/25/ES 34 straipsniu, nes konkurencinė padėtis šiose pirmesnės grandies rinkose nekėlė susirūpinimo tolesnės grandies lygmeniu.

⁽³⁾ Įgyvendinimo sprendimo (ES) 2016/1674 37 konstatuojamoji dalis ir cituojami sprendimai.

⁽⁴⁾ Žr. „CRA“ ataskaitos 3 lentelę, p. 18, ir 6 lentelę, p. 21.

⁽⁵⁾ Žr. prašymo p. 32, 3 lentelę.

⁽⁶⁾ Kalbant apie didelius pramoninius vartotojus, jei įtraukiami vietos skirstomosios zonos operatoriai, „ČEZ Prodej“ rinkos dalis padidėja nuo [...] proc. iki [...] proc. (žr. 2017 m. rugpjūčio 1 d. atsakymą į 2017 m. birželio 28 d. Komisijos prašymą pateikti daugiau informacijos, 2 lentelę, p. 8).

paveikė maždaug [...] jos branduolinio pajėgumo, tai patvirtina, kad galimybė priėti prie konkurencingų elektros šaltinių yra svarbus veiksnys, norint konkuruoti mažmeninėse rinkose. Be to, negalima atmesti, kad „ČEZ Prodej“ [...] proc. rinkos dalis viename ar keliuose regionuose būtų didesnė, jei ji būtų skaičiuojama pagal regioną, o ne pagal nacionalinę, geografinę didelių vartotojų rinką. Tačiau skaičiai, rodantys, kokią vietos rinkos dalį sudaro prisijungę prie „ČEZ Prodej“ tinklo dideli vartotojai, nebuvo pateikti, nors buvo prašyta tai padaryti.

- (49) Taip pat ir „E.ON“ priklausančios didelių vartotojų sudaromos rinkos dalis 2014–2016 m., palyginti, nekito ir sudarė maždaug [...] proc., o „PRE“ rinkos dalis – maždaug [...] proc.
- (50) Nacionaliniame lygmenyje trijų pagrindinių rinkos dalyvių („ČEZ Prodej“, „E.ON“ ir „PRE“) bendra rinkos dalis, kurią sudarė dideli vartotojai, siekė apie 60 % ⁽¹⁾ (apskaičiuotas šios rinkos HHI ⁽²⁾ yra 1 847 ⁽³⁾). Visų kitų didelių vartotojų tiekėjų, „Bohemia Energy“, „CENTROPOL“, „RWE“, „Veolia Komodity“, „Lumius“, „EP Energy Trading“, „Slovenské elektrárne“ ir „Amper Market“, rinkos dalys sudaro mažiau kaip [...] proc.

Mažmeninis elektros tiekimas mažiems vartotojams

- (51) Nacionaliniu lygmeniu pagal tiekiamą kiekį „ČEZ Prodej“ aptarnauja [...] proc. mažų vartotojų ⁽⁴⁾. Tačiau didesnis kiekis buvo suvartotas „ČEZ“ grupės skirstomojoje zonoje, būtent [...] TWh iš [...] TWh suvartotojo maži vartotojai ⁽⁵⁾. „ČEZ Prodej“ turima tokių vartotojų sudaroma rinkos dalis 2012–2015 m. beveik nekito ir siekė [...] proc. ⁽⁶⁾. Tačiau Komisija pažymi, kad, nacionalinės konkurencijos priežiūros institucijos nuomone, „ČEZ Prodej“ rinkos dalis per 6 metų laikotarpį sumažėjo ⁽⁷⁾.
- (52) Vietos lygmeniu pagrindinių dalyvių rinkos dalys, kurias sudaro maži vartotojai, yra didelės: 2014–2015 m. „ČEZ Prodej“ ir „E.ON“ turėjo [...] proc. rinkos dalies atitinkamose savo skirstymo zonose, o „PRE“ turėjo [...] proc. rinkos dalies Prahos zonoje. Trijų pagrindinių tiekėjų veikla atitinkamose vieni kitų zonose buvo nereikšminga ([...] proc.) ⁽⁸⁾. Tai patvirtina, kad yra stiprių regioninių elementų.
- (53) Taip pat ir „E.ON“ priklausančios mažų vartotojų sudaromos rinkos dalys 2014–2016 m., palyginti, nekito ir sudarė maždaug [...] proc., o „PRE“ rinkos dalys – maždaug [...] proc. Nacionaliniame lygmenyje trijų pagrindinių rinkos dalyvių („ČEZ Prodej“, „E.ON“ ir „PRE“) bendra rinkos dalis, kurią sudarė maži vartotojai, siekė apie 74 % ⁽⁹⁾ (apskaičiuotas šios rinkos HHI yra 2 664) ⁽¹⁰⁾. Artimiausias varžovas toje mažų vartotojų kategorijoje yra įmonė „Bohemia Energy“, ji užima [...] proc.

Galutinių vartotojų tiekėjų keitimo lygis

- (54) Tiekėjų keičiančių vartotojų skaičius taip pat laikomas svarbiu veiksmingos konkurencijos rodikliu. Galima apibrėžti du vartotojų tiekėjų keitimo tipus: išorinis keitimas, kuris yra susijęs su tiekėjo keitimu, ir vidinis keitimas, kuris apibrėžiamas kaip esamos tiekėjo tarifo arba sutarties keitimas. Pirmesniame sprendime ⁽¹¹⁾ Komisija daugiausia nagrinėjo išorinį keitimą.

⁽¹⁾ Galima palyginti, kad Įgyvendinimo sprendime (ES) 2016/1674 nustatyta, jog Vokietijoje bendra keturių didžiausių mažmeninių elektros tiekėjų rinkos dalis sudaro 33 %, o 2010 m. liepos 14 d. Komisijos sprendime 2010/403/ES, kuriuo elektros energijos gamybai ir didmeninei prekybai Italijos Šiaurės makrozonoje ir mažmeniniam elektros energijos pardavimui galutiniams vartotojams, prijungtiems prie Italijos vidutinės, aukštos ir labai aukštos įtampos elektros energijos tinklo, leidžiama netaikyti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/17/EB dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų tvarkos derinimo (OL L 186, 2010 7 20, p. 44), dėl Italijos nustatyta, kad bendra trijų didžiausių mažmeninių elektros tiekėjų rinkos dalis sudaro 43,89 %. 2006 m. birželio 19 d. Komisijos sprendime 2006/422/EB, nustatančiame, kad Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/17/EB dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų tvarkos derinimo 30 straipsnio 1 dalis taikoma elektros energijos gamybai ir pardavimui Suomijoje, išskyrus Alandų salas (OL L 168, 2006 6 21, p. 33), dėl Suomijos nurodyta, kad ši rinkos dalis sudaro 35–40 %.

⁽²⁾ HHI – Herfindalio-Hiršmano indeksas.

⁽³⁾ Žr. prašymo p. 7.

⁽⁴⁾ Informaciją apie mažus vartotojus žr. 2017 m. gegužės 10 d. Pareiškėjo atsakymo į 2017 m. balandžio 21 d. Komisijos prašymą pateikti daugiau informacijos 10 lentelėje.

⁽⁵⁾ Žr. „CRA“ ataskaitos 3 lentelę, p. 18, kartu su 8 lentele, p. 23.

⁽⁶⁾ Žr. prašymo 3 lentelę, p. 32.

⁽⁷⁾ Žr. nacionalinės konkurencijos priežiūros institucijos nuomonę, p. 2.

⁽⁸⁾ Žr. „CRA“ ataskaitos 8 lentelę, p. 23.

⁽⁹⁾ Galima palyginti, kad Įgyvendinimo sprendime (ES) 2016/1674 nustatyta, jog Vokietijoje bendra keturių didžiausių mažmeninių elektros tiekėjų rinkos dalis sudarė 36 %. Sprendime 2006/422/EB dėl Suomijos nurodyta, kad ši rinkos dalis sudaro 35–40 %.

⁽¹⁰⁾ Žr. 2017 m. birželio 9 d. „CRA“ pristatymą Konkurencijos GD.

⁽¹¹⁾ Įgyvendinimo sprendimas (ES) 2016/1674.

Mažmeninis elektros tiekimas dideliems vartotojams

- (55) Pareiškėjas teigia, kad, kalbant apie didelius vartotojus, išorinio keitimo lygis yra palyginti aukštas. Tačiau, kalbant apie juos, išorinio keitimo lygis sumažėjo nuo maždaug 30 % 2010 m. iki 16 % 2015 m. Vidutinis išorinio keitimo lygis per tuos šešerius metus buvo 22 % ⁽¹⁾. Lyginant matyti, kad išorinio keitimo lygiai Čekijoje vidutiniškai yra aukštesni nei Vokietijoje (apie 11 %) ⁽²⁾, bet žemesni nei Italijoje (apie 32 %) ⁽³⁾. Pasak Pareiškėjo, keičiant elektros tiekėją nepatiriama jokių išlaidų. Tiesiogiai prie aukštos įtampos tinklo prisijungę vartotojai jų gaunamos elektros tiekimą organizuoja skelbdami konkursus arba tiesiogiai perka elektrą biržose, ir tuo galima paaiškinti, kodėl jie dažniau linkę keisti tiekėjus nei maži vartotojai (žr. 56–59 konstatuojamąsias dalis) ⁽⁴⁾.

Mažmeninis elektros tiekimas mažiems vartotojams

- (56) Pareiškėjas teigia, kad, kalbant apie mažus vartotojus, išorinio keitimo lygiai nėra aukšti, kaip teigiama, dėl didelio vartotojų pasitenkinimo lygio ir (arba) dėl to, kad su tuo pačiu tiekėju iš naujo suderama dėl sutarčių sąlygų. Mažų vartotojų atliekamo išorinio keitimo lygis 2015 m. siekė maždaug 4,6 % (t. y. buvo toks pat, kaip 2010 m.). Vidutinis išorinio keitimo lygis per tuos šešerius metus buvo 5 % ⁽⁵⁾. Pasak Pareiškėjo, atlikti išorinį elektros tiekėjo pakeitimą mažiems vartotojams yra gana paprasta. Kaip rodo Pareiškėjo atlikta vartotojų apklausa, maži vartotojai trijose skirstomosiose zonosose keistų elektros tiekėją, „jei kaina pakiltų 5–10 %“ ⁽⁶⁾.
- (57) Kaip nurodyta nacionalinės konkurencijos priežiūros institucijos nuomonėje, „ČEZ Prodej“ užsakytas tyrimas rodo, kad vartotojai labai jautriai reaguoja į kainą ir nori pakeisti tiekėją ⁽⁷⁾. Be to, nacionalinės konkurencijos priežiūros institucijos nuomonėje nurodoma, kad „tiekėjas su didelėmis nuolaidomis pradėjo siūlyti savo vartotojams konkurencingus lojalumo pasiūlymus“ ir todėl, remiantis „ČEZ Prodej“ vidaus duomenimis, „didelė dalis „ČEZ Prodej“ vartotojų, kurie kitomis aplinkybėmis keistų tiekėją, renkasi keisti tarifą į palankesnę „ČEZ Prodej“ siūlomą kainą“ ⁽⁸⁾. Be to, nacionalinės konkurencijos priežiūros institucijos nuomonėje daroma išvada, kad sudėjus išorinio keitimo lygį ir vidinio „ČEZ Prodej“ keitimo lygį, bendras namų ūkių atliekamo keitimo lygis siekė [...] proc.
- (58) Tačiau Komisija pažymi, kad remiantis naujausia viešai prieinama informacija ⁽⁹⁾, namų ūkių atliekamo vidaus keitimo lygiai Čekijoje yra palyginti žemi. Konkrečiai namų ūkių vartotojų atliekamo elektros tarifo vidaus keitimo lygio trejų metų vidurkis siekia tik 2 %, o išorinio elektros tiekėjo keitimo penkerių metų vidurkis – yra 6 % ⁽¹⁰⁾.
- (59) Komisija taip pat pažymi, kad Čekijos nacionalinė reguliavimo institucija („ERO“) kalbėdama apie mažmeninę elektros rinką nurodo tam tikras neaiškias terminuotų sutarčių sąlygas, kuriose numatytas automatinis pratęsimas, ir dėl to vartotojams gali būti sunkiau nustatyti, kuriuo metu ir kokiomis sąlygomis galima nutraukti sutartis ⁽¹¹⁾. Tas pat punktas, susijęs su terminuota sutartimi ir automatinio jos pratęsimu, buvo pakartotas naujausioje pateikiamoje 2016 m. „ERO“ nacionalinėje ataskaitoje ⁽¹²⁾.

Galimybė patekti į didmeninę elektros rinką

- (60) Didmeninės rinkos likvidumas yra svarbus konkurencijos rodiklis, nes atitinkamų didmeninių produktų (pvz., bazinės apkrovos, pikinės apkrovos, skirtingų laikotarpių valandinių blokų) pakankamo kiekio pasiūla ir paklausa

⁽¹⁾ Žr. prašymo 12 lentelę, p. 58. Procentai apskaičiuoti pagal pristatymo vietas.

⁽²⁾ Įgyvendinimo sprendimo (ES) 2016/1674 39 konstatuojamoji dalis.

⁽³⁾ Sprendimo 2010/403/ES 18 konstatuojamoji dalis.

⁽⁴⁾ Žr. „CRA“ ataskaitą, p. 43.

⁽⁵⁾ Žr. prašymo 13 lentelę, p. 59. Procentai apskaičiuoti pagal pristatymo vietas.

⁽⁶⁾ Žr. „CRA“ ataskaitą, p. 49.

⁽⁷⁾ Žr. nacionalinės konkurencijos priežiūros institucijos nuomonę, p. 2, paskutinė pastraipa.

⁽⁸⁾ Žr. 2017 m. birželio 14 d. nacionalinės konkurencijos priežiūros institucijos nuomonę, p. 3, 3 ir 4 dalys.

⁽⁹⁾ 2016 m. lapkričio mėn. ACER/CEER metinė ataskaita apie vidaus elektros ir dujų rinkų stebėsenos rezultatus 2015 metais, p. 66 https://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER_Market_Monitoring_Report_2015.pdf.

⁽¹⁰⁾ Išorinio keitimo lygio penkerių metų vidurkis Čekijoje yra mažesnis nei Vokietijoje, Švedijoje, Suomijoje ir Didžiojoje Britanijoje.

⁽¹¹⁾ 2015 m. „ERO“ nacionalinė ataskaita, p. 21. (https://www.ero.cz/documents/10540/488714/NR_ERU_2015.pdf/e6ca9e45-17c6-4f48-9561-8f0ef0d6af29), 2016 m. „ERO“ nacionalinė ataskaita, p. 25.

⁽¹²⁾ 2016 m. „ERO“ nacionalinė ataskaita, p. 25.

sudaro tiekėjams, perduodantiems ne pačių pagamintą energiją, sąlygas tiekti produktus ir apriboti riziką ir suteikia galimybę jiems patekti į mažmenines rinkas ir konkuruoti su vertikalios integracijos tiekėjais, turinčiais savo gamybos pajėgumus.

„ČEZ“ grupė išlieka didžiausiu elektros gamintoju

- (61) Vertinant bendrą lygį, „ČEZ“ grupė pagamino [...] proc. visos Čekijoje 2016 m. pagamintos elektros ⁽¹⁾. Antras pagal dydį gamintojas („Elektrárna Počerady a.s.“) turėjo [...] proc. rinkos dalį, o kiekvienas iš kitų trijų didžiausių gamintojų („Sokolovská Uhelná a.s.“, „Elektrárna Dětmarovice a.s.“ ir „Severní Energetická a.s.“ ⁽²⁾) turėjo mažiau nei po [...] proc. ⁽³⁾ Kitiems šešiams gamintojams teko mažiau nei 3 %, o likusią šios kategorijos dalį (sudarančią maždaug 17 % pagamintos elektros) sudarė daug smulkių saulės ar vėjo elektrinių ir žemės ūkio įmonių. „E.ON“, „PRE“ ir kiti mažesni tiekėjai (pvz., „Bohemia Energy“, „CENTROPOL“) Čekijoje neturi gamybos įrenginių.
- (62) Tad „ČEZ“ grupė išlieka didžiausiu Čekijos elektros gamintoju. Gamybos lygmenyje jos turima rinkos dalis rodo, kad ji turi išskirtinę galimybę prieiti prie pigiausių gamybos šaltinių Čekijoje (branduolinių, lignito, anglių).
- (63) Kalbant apie branduolinės energijos gamybą, reikėtų pažymėti, kad 2016–2017 m. „ČEZ“ grupė keletą kartų keliuose branduoliniuose reaktoriuose patyrė pajėgumų stygių [...].
- (64) Pagal Čekijoje nustatytą Čekijos ilgalaikės energetikos strategijos planą ⁽⁴⁾ branduolinės energijos gamyba iki 2050 m. turėtų sudaryti apie pusę viso šalies elektros suvartojamo kiekio (paaugti nuo šiuo metu suvartojamo trečdaliao). Čekijos valdžios institucijos planuoja nuo 2035 m. palaipsniui panaikinti keturis Dukovanų elektrinės blokus ir taip pat planuoja statyti naujus reaktorių dvejose esamų branduolinių objektų vietose (Dukovanuose ir Temeline), numatant galimybę valstybei įsigyti „ČEZ“ grupės branduolinės energetikos padalinį arba „ČEZ“ grupei finansuoti naujas jėgaines. Pagal šį scenarijų visiškai iš naujo paleidus jos reaktorių ir numatant, kad elektros gamyba kitais metais padidės ⁽⁵⁾, „ČEZ“ grupės užimama elektros gamybos rinkos dalis, tikėtina, išaugs iki ankstesnio lygio.

Didmeninės rinkos naudojimas

- (65) Didmeniniu lygmeniu elektra parduodama vertikalios integracijos įmonių, vykdančių gamybos ir mažmeninio tiekimo veiklą (kaip antai „ČEZ“ grupės subjektai), viduje arba parduodama įvairiais kanalais: tik pagal dvišales sutartis (nebiržinėje rinkoje) arba tarpininkavimo sutartis; ateties rinkose, kurias organizuoja „Power Exchange Central Europe, a.s.“ (toliau – „PXE“) arba „Czech Moravian Commodity Exchange Kladno“ (toliau – CMCEK) ⁽⁶⁾, ir neatidėliotinų sandorių rinkoje, kurią organizuoja Čekijos elektros ir dujų rinkos operatorius, įmonė „OTE a.s.“ Norėdami parduoti ir pirkti ⁽⁷⁾, prekyautojai elektra gali pasinaudoti bet koku dvišalių sutarčių ir energijos biržos produktų deriniu, įskaitant „OTE“ platformas ir užsienio biržas ⁽⁸⁾.
- (66) Didmeninio pardavimo kaina PXE biržoje paprastai būna panaši į EEX biržos kainą. Šiuo požiūriu Pareiškėjas teigia, kad „ČEZProdej“ ⁽⁹⁾ neturi konkurencinio pranašumo, palyginti su kitais rinkoje veikiančiais mažmenininkais, kurie perka elektrą PXE biržoje, nes [...] ⁽¹⁰⁾. Tačiau reikėtų pažymėti, kad šis kainos lygis grindžiamas tik tarp dviejų tai pačiai grupei priklausančių įmonių sudarytomis sutartimis, todėl jis gali bet kada pasikeisti ir neturi įtakos visam „ČEZ“ grupės pelnui.

⁽¹⁾ Tiksliau kalbant, beveik [...] TWh iš bendrojo pagaminamo maždaug [...] TWh elektros kiekio (žr. 2017 m. gegužės 10 d. Pareiškėjo atsakymą į 2017 m. balandžio 21 d. Komisijos prašymą pateikti daugiau informacijos, p. 1, 1 lentelė). „ERO“ praneša, kad 2016 m. bendrasis pagaminamos elektros kiekis iš viso siekė 83,3 TWh.

⁽²⁾ Vis dėlto galima tikėtis, kad paskelbus „ČEZ“ grupės anglimis kūrenamos Počeradų elektrinės (1 000 MW) pardavimą „Czech Coal“, įmonės „Severní Energetická“ (patronuojamoji „Czech Coal“ įmonė) turima rinkos dalis siek tiek išaugs.

⁽³⁾ Žr. 2017 m. rugpjūčio 1 d. Pareiškėjo atsakymą į 2017 m. birželio 28 d. Komisijos prašymą pateikti daugiau informacijos.

⁽⁴⁾ Žr. „Platts Power in Europe“, Nr. 753, 2017 m. liepos 3 d., p. 15.

⁽⁵⁾ 2017 m. kovo mėn. „ČEZ“ grupė prognozavo, kad 2018 m. elektros gamyba išaugs iki 66 TWh, palyginti su 59 TWh 2015 m. (žr. „Platts Power in Europe“, Nr. 722, 2016 m. kovo 28 d., p. 15).

⁽⁶⁾ Šioje prekių biržoje daugiau dėmesio skiriama šalies, o ne tarptautinei prekybai.

⁽⁷⁾ 2015 m. „ERO“ nacionalinė ataskaita, p. 17, 18.

⁽⁸⁾ Daugiausia Europos elektros birža Leipzige (EEX).

⁽⁹⁾ Parengtoje nuomonėje nacionalinė konkurencijos priežiūros institucija pateikia tą patį argumentą.

⁽¹⁰⁾ Žr. 2017 m. kovo 28 d. Pareiškėjo atsakymą į 2017 m. kovo 24 d. Komisijos prašymą pateikti daugiau informacijos.

- (67) 2016 m. Čekijos didmeninėse rinkose (neatidėliotinių sandorių ir išankstinių sandorių, per tarpininkus sudaromų sandorių ir biržose) parduotas elektros kiekis sudarė apie [...] per metus suvartojamo elektros kiekio ⁽¹⁾. Konkrečiai nebiržinėje rinkoje per tarpininkų platformas, kaip antai „Trayport“, parduodamas kiekis 2016 m. sudarė [...] TWh (iš viso parduoto [...] TWh kiekio), nuo 2008 m. jis šiek tiek didėjo ([...] TWh) ⁽²⁾. Galima palyginti, kad Vokietijos didmeninė rinka buvo dešimt kartų didesnė nei visas bendras suvartotos elektros kiekis ⁽³⁾. Čekijos didžiausioje elektros biržoje (PXE ⁽⁴⁾) užregistruotas mažas ateities sandorių skaičius ⁽⁵⁾, o šalies prekybos vietose, kaip antai CMCEK, parduota dar mažiau (2–3 TWh) ⁽⁶⁾. Nuo 2008 m. išaugo kitos paros ir einamosios paros rinkose parduotas kiekis („OTE“ neatidėliotini sandoriai), kuris taip pat reikalingas tam, kad mažmenininkai galėtų pasikliauti didmeninėmis rinkomis, bet aptariamasis kiekis išlieka nedidelis ⁽⁷⁾. Galiausiai neturėdama duomenų apie tiesioginius (nebiržinius) dvišalius pardavimus Komisija negali įvertinti, ar jų pakanka, kad į rinką atėję nauji rinkos dalyviai galėtų konkuruoti ⁽⁸⁾.

Importo galimybės

- (68) Kalbėdamas apie importą, Pareiškėjas teigia, kad „Čekijos ir Vokietijos pasienyje jungiamųjų linijų pajėgumai yra labai dideli“ ⁽⁹⁾. Tačiau Čekijos perdavimo sistemos operatorius (PSO) pranešė ⁽¹⁰⁾ apie kelias dėl neplanuotų tranzitinių srautų (arba žiedinių srautų), siekiančių kelis GW, susidariusias kritines situacijas Čekijos perdavimo sistemoje. Pasak Čekijos PSO, ypač didelę problemą tinklo stabilumui kelia žiediniai srautai ⁽¹¹⁾, jie riboja komercinę prekybą Čekijos pasienyje, ypač Čekijos ir Vokietijos pasienyje. Pareiškėjo pateikti ⁽¹²⁾ skaičiai rodo, kad komerciniai importo pajėgumai pasienyje su Vokietija labai sumažėjo 2014–2016 m. ⁽¹³⁾
- (69) Be to, importo iš kaimyninių šalių apimtis gali sumažėti dėl tradiciškai mažų didmeninių kainų Čekijoje. Taip buvo 2012–2016 m., kai vidutinių kitos paros kainų skirtumas Čekijos pasienyje buvo neigiamas, būtent – 3,9 EUR/MWh prekiaujant su Lenkija; – 0,4 EUR/MWh su Austrija; – 0,6 EUR/MWh su Slovakija ir tik prekiaujant su Vokietija skirtumas buvo šiek tiek teigiamas (0,4 EUR/MWh) ⁽¹⁴⁾.
- (70) Nepaisant, to, kas nurodyta pirmiau, Pareiškėjas teigia, kad 2016 m. apie 8,6 TWh importo pajėgumų buvo paskirstyta rinkos dalyviams, o 7,9 TWh, t. y. „apytikriai 13 % viso elektros suvartojimo“, buvo importuota reaguojant į staigius „ČEZ“ grupės atominėse elektrinėse atjungimus ⁽¹⁵⁾. Šia išskirtine aplinkybe galima paaiškinti importuotų ir rinkos dalyviams skirtų pajėgumų kiekį 2016 m. Iš tiesų, „ČEZ“ grupė apskaičiavo, kad jei nebūtų tokio pajėgumų stygiaus, ji būtų pagaminusi dar [...] TWh elektros. Tačiau padėtis gerėja ir kai kurie reaktoriai vėl pradėjo veikti, o kiti turėtų pradėti veikti netrukus. Todėl galima tikėtis, kad ateityje importas palaipsniui mažės, nes didinant mažos ribinės kainos branduolinės energijos gamybą mažės elektros kainos Čekijoje.

⁽¹⁾ Pareiškėjo nurodyti skaičiai pagrįsti „OTE“ skaičiais.

⁽²⁾ Per tarpininkus parduodamas kiekis pagal „Trayport“ nebiržinius sandorius ankstesniais metais kito taip: [...] TWh 2008 m.; [...] TWh 2009 m.; [...] TWh 2010 m.; [...] TWh 2011 m.; [...] TWh 2012 m.; [...] TWh 2013 m.; [...] TWh 2014 m. ir [...] TWh 2015 m. Žr. 2017 m. gegužės 10 d. Pareiškėjo atsakymą į 2017 m. gegužės 3 d. Komisijos prašymą pateikti daugiau informacijos.

⁽³⁾ Žr. Įgyvendinimo sprendimą (ES) 2016/1674.

⁽⁴⁾ PXE prekiaujama tik finansiniais produktais, t. y. be galimybių fiziškai juos tiekti.

⁽⁵⁾ [...] TWh 2016 m., palyginti su [...] TWh 2008 m. – žr. 2017 m. gegužės 10 d. Pareiškėjo atsakymą į 2017 m. gegužės 3 d. Komisijos prašymą pateikti daugiau informacijos, 5 lentelė, p. 4.

⁽⁶⁾ Maždaug 2,6 TWh, kaip nurodyta 2015 m. „Kladno“ metinėje ataskaitoje (pateikiama internete čekų kalba <https://www.cmkkb.cz/zpravy/vz2015/#6/z>, p. 6).

⁽⁷⁾ Apie [...] TWh. Žr. 2017 m. gegužės 10 d. Pareiškėjo atsakymą į 2017 m. balandžio 21 d. Komisijos prašymą pateikti daugiau informacijos, 5 lentelė, 4 puslapis.

⁽⁸⁾ Pareiškėjas nenurodė elektros kiekio, tiekto pagal bendradarbiavimo susitarimus arba tiesioginio dvišalio pardavimo sutartis (be tarpininko), motyvuodamas tuo, kad šis kiekis jam yra nežinomas. Į pirmiau nurodytus skaičiavimus neįtraukti nebiržinių platformų duomenys.

⁽⁹⁾ Žr. 2017 m. vasario 16 d. Pareiškėjo atsakymą į 2017 m. sausio 31 d. Komisijos prašymą pateikti daugiau informacijos, 10 puslapis (atsakymas į 9 klausimą).

⁽¹⁰⁾ Žr. kelias ataskaitas ir tyrimus, kuriuos Čekijos PSO „Ceps, a.s.“ (www.ceps.cz) paskelbė apie žiedinius srautus regione.

⁽¹¹⁾ Taip pat žr. 2016 m. „ERO“ metinę ataskaitą.

⁽¹²⁾ Žr. 2017 m. rugpjūčio 1 d. Pareiškėjo atsakymą, įskaitant jo priedus, į 2017 m. birželio 28 d. Komisijos prašymą pateikti daugiau informacijos.

⁽¹³⁾ Kitos paros prekybos rinkos komerciniai pajėgumai Čekijos ir Vokietijos pasienyje (kryptimi iš Vokietijos į Čekiją) sumažėjo nuo [...] MWh 2014 m. iki [...] MWh 2016 m. (skaičiai parengti pagal 2017 m. rugpjūčio 1 d. Pareiškėjo atsakymą į 2017 m. birželio 28 d. Komisijos prašymą pateikti daugiau informacijos 8 priedą).

⁽¹⁴⁾ Žr. ACER 2016 m. elektros ir dujų rinkų ataskaitą (http://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER%20Market%20Monitoring%20Report%202016%20-%20ELECTRICITY.pdf).

⁽¹⁵⁾ Žr. 2017 m. vasario 16 d. Pareiškėjo atsakymą į 2017 m. sausio 31 d. Komisijos prašymą pateikti daugiau informacijos, p. 10 (atsakymas į 9 klausimą).

Kainų konkurencija ir kainų reguliavimas

- (71) Galutiniams vartotojams tiekiamos elektros kaina yra sudaryta iš dviejų pagrindinių komponentų ⁽¹⁾: pirmasis, sudarantis 45 % visos galutinės kainos, yra elektros skirstymo, papildomų paslaugų, sistemos rinkliavų ir kt. nekintamos išlaidos; antrasis, sudarantis 37 % visos galutinės kainos, yra elektros komponentas, į kurį yra įtraukta mažmeninio tiekimo marža ⁽²⁾. Šis antrasis komponentas yra nereguliuojamas ⁽³⁾.
- (72) Kalbant apie elektros kainas galutiniams vartotojams, tiek dideliems, tiek mažiems vartotojams taikomos kainos lygis, įskaitant mokesčius, yra mažesnis už ES 28 valstybių narių vidurkį, taip pat mažesnis už ES 28 valstybių narių vidurkį atėmus mokesčius ⁽⁴⁾. Pareiškėjas atkreipia dėmesį, kad šios kainos buvo nuosekliai mažesnės už atitinkamas kainas Vokietijoje 2007–2015 m.
- (73) Konkrečiai kalbėdamas apie didelius pramoninius vartotojus ⁽⁵⁾, Pareiškėjas atkreipia dėmesį, kad Čekijos energetikos komponentas nuo 2012 m. antro pusmečio iki 2015 m. antro pusmečio sumažėjo daugiau kaip 40 % ir tuo metu jis buvo 24 % mažesnis (0,0300–0,0400 EUR už kWh) už Vokietijos energetikos komponentą (0,0400–0,0500 EUR už kWh). Kalbėdamas apie namų ūkius ⁽⁶⁾ Pareiškėjas atkreipia dėmesį, kad po 2009 m. antro pusmečio Čekijos energetikos komponentas nuolat mažėjo ir antrą 2015 m. pusmetį sudarė beveik 0,0400 EUR už kWh, tai reiškia, kad jis buvo 49 % mažesnis už Vokietijos energetikos komponentą (0,0700–0,0800 EUR už kWh) ⁽⁷⁾.
- (74) Remdamasis šiais skaičiais ir Eurostato duomenimis Pareiškėjas daro išvadą, kad „Čekijos rinkoje yra didesnio laipsnio konkurencija nei Vokietijos rinkoje, kurią, kaip rodo pastarasis Komisijos priimtas sprendimas dėl Vokietijos mažmeninės rinkos išimčių, konkurencija veikia tiesiogiai.“ ⁽⁸⁾ Tačiau ši nuostata nepagrįsta įrodymais, konkrečiai susijusiais su Čekijos ir Vokietijos rinkų kainų palyginimu. Ekonomikos teorijoje teigiama, kad tam tikromis sąlygomis (pvz., kalbant apie ribinės kainos lygį ir paklausos elastingumą) labai koncentruotose rinkose kainos gali būti mažesnės nei ne tokiose koncentruotose rinkose ⁽⁹⁾. Bet svarbiau tai, kad kainų palyginimas priklausė nuo pasirinkto vieneto. Iš tiesų, vertinant pagal absoliučiąją vertę, pastaraisiais metais Vokietijoje kainos buvo didesnės nei Čekijoje, bet buvo mažesnės vertinant pagal perkamosios galios standartą (PGS). Tuo požiūriu 2015 m. Čekijoje kainos buvo didesnės ⁽¹⁰⁾.
- (75) Be to, konkrečiai kalbėdama apie namų ūkių kainas, Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra (ACER), remdamasi iš nacionalinių reguliavimo institucijų gauta informacija, pažymėjo, kad „gali būti namų ūkių elektros kainų duomenų neatitikimų. Todėl rezultatus reikėtų vertinti atsargiai.“ ⁽¹¹⁾

MAŽMENINIS GAMTINIŲ DUJŲ TIEKIMAS

Rinkos dalyvių skaičius, didžiausių rinkos dalyvių rinkos dalys

- (76) Remiantis naujausiais „ERO“ duomenimis matyti, kad 2016 m. Čekijoje vartotojams dujas tiekė 98 veikiantys prekiautojai ⁽¹²⁾. Visa patekimo į mažmeninio dujų tiekimo rinką kaina ⁽¹³⁾ yra maža ir nepanašu, kad ji būtų kliūtis patekti į rinką.

⁽¹⁾ Mokesčiai sudaro 18 % kainos.

⁽²⁾ Žr. 2016 m. „ERO“ nacionalinės ataskaitos 8 diagramą, p. 20.

⁽³⁾ Vienintelė šios taisyklės išimtis yra kraštutiniu atveju pasirenkamo tiekėjo tiekiamos elektros kaina, kuri Čekijoje yra ribinė.

⁽⁴⁾ Žr. <http://ec.europa.eu/eurostat/web/energy/data/database>.

⁽⁵⁾ Atlikdamas šį kainų skaičiavimą didelius pramoninius vartotojus Pareiškėjas apibrėžia kaip 2 000–20 000 MWh suvartojančius vartotojus.

⁽⁶⁾ Atlikdamas šį kainų skaičiavimą namų ūkių vartotojus Pareiškėjas apibrėžia kaip 2 500–5 000 kWh suvartojančius vartotojus.

⁽⁷⁾ Žr. „CRA“ ataskaitos p. 41 ir p. 42.

⁽⁸⁾ Prašymo 5.2 straipsnis, p. 37, paskutinė pastraipa.

⁽⁹⁾ Pavyzdžiui, oligopolinėje rinkoje, kurioje vyksta Cournot konkurencija, galima įrodyti, kad suvestinis Lernerio koeficientas įtakos rinkoje (kainos procentinė dalis, kuri nėra skirta ribinėms sąnaudoms padengti, taip pat vadinama pelno dydžiu) yra atvirkščiai susijęs su paklausos elastingumu ir tiesiogiai susijęs su koncentracijos HHI indeksu (pvz., žr. Vives, 1999, „Oligopoly Pricing: Old Ideas and New Tools“, MIT Press, 4 skyrių). Tai reiškia, kad, jei kitos aplinkybės yra vienodos, didesnės koncentracijos (didesnio elastingumo) rinkose pelno dydis būtų didesnis (mažesnis). Tai taip pat reiškia, kad labai koncentruotoje rinkoje A kainos būtų mažesnės (bet pelnas vis dėlto būtų didesnis) nei kitoje ne tokioje koncentruotoje rinkoje B, jei, pavyzdžiui, A rinkoje, palyginti su B rinka, ribinės sąnaudos būtų pakankamai mažos. Kitų alternatyvių sąlyginių ribinių sąnaudų ir paklausos elastingumo derinių A ir B rinkose rezultatas būtų tas pat, įskaitant panašumų su tikromis Čekijos ir Vokietijos rinkų savybėmis turinčius derinius. Todėl šie priešingi pavyzdžiai rodo, kad atlikus paprastą matomų kainų palyginimą ir neatsižvelgus į kitus veiksnius, gali nepavykti vienareikšmiškai išsiaiškinti, ar viena rinka yra labiau konkurencinga nei kita.

⁽¹⁰⁾ Komisijos skaičiavimas yra pagrįstas Eurostato duomenimis (žr. lenteles: nrg_pc_204 un nrg_pc_205).

⁽¹¹⁾ Žr. 2015 m. ACER rinkos stebėsenos ataskaitą „Elektros ir dujų mažmeninės rinkos“, p. 44, 107 išnaša, https://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER%20Market%20Monitoring%20Report%202015%20-%20ELECTRICITY%20AND%20GAS%20RETAIL%20MARKETS.pdf.

⁽¹²⁾ Žr. 2016 m. „ERO“ nacionalinės ataskaitos p. 42.

⁽¹³⁾ Visą kainą sudaro su licencijų išdavimu ir eksploatavimu susijusios kainos (rinkodaros, klientų aptarnavimo kainos ir kt.).

- (77) Ankstesniuose sprendimuose ⁽¹⁾ Komisija laikėsi nuomonės, kad kalbant apie mažmeninę dujų tiekimo rinką, bendra trijų didžiausių įmonių rinkos dalis priskirtina prie svarbių rodiklių vertinant rinkos koncentraciją ir bendrą konkurencinę padėtį. Atsižvelgiant į tai, kad ne visiems rinkos dalyviams taikomos viešųjų pirkimų taisyklės, analizėje daugiausia dėmesio skiriama padėčiai rinkoje ir atskiriems rinkos dalyviams, kuriems taikomos viešųjų pirkimų taisyklės, daromam konkurenciniam spaudimui, t. y. pirmiausiai „ČEZ Prodej“ ir „PP“. Tačiau visada, kai svarbu suprasti rinkoje esančias aplinkybes, kuriomis dirba „ČEZ Prodej“ ir „PP“, į analizę įtraukiami kiti rinkos operatoriai (taip pat žr. 20 konstatuojamąją dalį). Kitos koncentracijos priemonės taip pat gali būti laikomos svarbiomis.
- (78) Naujaisi duomenys rodo ⁽²⁾, kad didžiausi dujų tiekėjai pagal vartotojams tiekiamą kiekį yra „RWE“ (dabar „Innogy Energie, s.r.o.“), turinti beveik [...] proc. rinkos dalį, „PP“ ir „E.ON“, turinčios [...] proc. rinkos dalį. Šioje rinkoje taip pat veikia „ČEZ Prodej“, jos turima rinkos dalis siekia [...] proc. ⁽³⁾.

Mažmeninis gamtinių dujų tiekimas dideliems vartotojams

- (79) Remiantis Pareiškėjo pateiktais 2016 m. duomenimis, „RWE“ yra didžiausias didelių vartotojų tiekėjas, turintis [...] proc. rinkos dalį, toliau – „ČEZ Prodej“, turinti [...] proc. rinkos dalį, ir „E.ON“, turinti [...] proc. rinkos dalį. Komisija pažymi, kad tik „PP“ ir „ČEZ Prodej“ yra laikomos perkančiaisiais subjektais, kaip apibrėžta Direktyvos 2014/25/ES 4 straipsnyje, todėl joms taikomos viešųjų pirkimų taisyklės.
- (80) Bendra trijų didžiausių mažmeninių tiekėjų, tiekiančių dujas dideliems vartotojams, rinkos dalis Čekijos dujų rinkoje sudaro 51 % Apskaičiuotas šios rinkos HHI yra 1 341 ⁽⁴⁾.

Mažmeninis dujų tiekimas mažiems vartotojams

- (81) Remiantis Pareiškėjo pateiktais 2016 m. duomenimis, trys didžiausi mažų vartotojų tiekėjai yra „RWE“, turinti [...] proc. rinkos dalį, toliau – „PP“, turinti [...] proc. rinkos dalį, ir „E.ON“, turinti [...] proc. rinkos dalį ⁽⁵⁾. Šioje rinkoje taip pat veikia „ČEZ Prodej“ (ketvirtas pagal dydį tiekėjas), jos turima rinkos dalis siekia [...] proc. Komisija pažymi, kad tik „PP“ ir „ČEZ Prodej“ yra laikomos perkančiaisiais subjektais, kaip apibrėžta Direktyvos 2014/25/ES 4 straipsnyje, todėl joms taikomos viešųjų pirkimų taisyklės.
- (82) Bendra trijų didžiausių mažmeninių tiekėjų, tiekiančių dujas mažiems vartotojams, rinkos dalis Čekijos dujų rinkoje sudaro 69 % ⁽⁶⁾ Apskaičiuotas šios rinkos HHI yra 2 024 ⁽⁷⁾.

Galutinių vartotojų tiekėjų keitimo lygis

Mažmeninis gamtinių dujų tiekimas dideliems vartotojams

- (83) 2016 m. „ERO“ nacionalinėje ataskaitoje atskirai pagal keturias vartotojų kategorijas pateikiama informacija, susijusi su tiekėjo keitimo duomenimis ⁽⁸⁾: „didelė paklausa“, „vidutinė paklausa“, „maža paklausa“ ir „namų ūkiai“.
- (84) Pirmas dvi kategorijas (didelės paklausos ir vidutinės paklausos kategorijas) plačiau prasme galima priskirti „didelių vartotojų“ kategorijai, kaip apibrėžta šiame sprendime. 2016 m. tiekėjus keitė 38 % didelės paklausos kategorijai priklausančių vartotojų ir 29 % vidutinės paklausos kategorijai priklausančių vartotojų. Šioms dviem kategorijoms priklausančių vartotojų tiekėjų keitimo lygis per pastaruosius penkerius metus taip pat buvo aukštas.

Mažmeninis gamtinių dujų tiekimas mažiems vartotojams

- (85) Paskutines dvi kategorijas (mažos paklausos ir namų ūkių kategorijas) plačiau prasme galima priskirti „mažų verslo vartotojų ir namų ūkių“ kategorijai, kaip apibrėžta šiame sprendime.

⁽¹⁾ Įgyvendinimo sprendimo (ES) 2016/1674 37 konstatuojamoji dalis ir cituojami sprendimai.

⁽²⁾ Žr. 2016 m. „ERO“ nacionalinės ataskaitos p. 43.

⁽³⁾ Šioje konstatuojamojoje dalyje nurodytos rinkos dalys yra susijusios su mažmeniniu dujų tiekimu (dideliems vartotojams ir mažiems vartotojams).

⁽⁴⁾ Apskaičiuota remiantis 2018 m. balandžio 12 d. Pareiškėjo atsakymo į 2017 m. gruodžio 21 d. Komisijos prašymą pateikti daugiau informacijos 1 lentelę, 16 puslapis.

⁽⁵⁾ Žr. prašymo p. 70.

⁽⁶⁾ Žr. prašymo p. 68.

⁽⁷⁾ Apskaičiuota remiantis 2018 m. balandžio 12 d. Pareiškėjo atsakymo į 2017 m. gruodžio 21 d. Komisijos prašymą pateikti daugiau informacijos 2 lentelę, 16 puslapis.

⁽⁸⁾ Žr. 2016 m. „ERO“ nacionalinės ataskaitos 9 lentelę, p. 43.

- (86) 2016 m. tiekėjus keitė 14 % mažos paklausos kategorijai priklausančių vartotojų ir 6,6 % – namų ūkių. 2011–2016 m. tiekėjus keitė daugiau kaip 10 % mažos paklausos kategorijai priklausančių vartotojų. Tiekėjų keičiančių namų ūkių kategorijai priklausančių vartotojų lygis nuo 2011 m. (tada tiekėjo keitimo lygis buvo maždaug 13 % ⁽¹⁾) mažėjo, tačiau tiekėjų keitimo lygis išaugo 2016 m.

Galimybė patekti į didmeninę elektros rinką ⁽²⁾

- (87) Didmeninėje dujų rinkoje prekiaujantys subjektai pagal ilgalaikes sutartis gali pirkti dujas prekių biržose arba iš kitų prekiautojų. Ilgalaikės sutartys su Rusijos ir Norvegijos dujų gamintojais tikriausiai vis dar daro didžiausią įtaką didmeninių kainų formavimuisi. Ilgalaikės sutartys paprastai sudaromos labai ilgiems laikotarpiams, iki 30 metų. Anksčiau šiose sutartyse buvo atlikti tam tikri dujų kainos formuliu pakeitimai, tačiau pačių ilgalaikių sutarčių neatsisakyta ⁽³⁾. Eurostato duomenimis, 2016 m. į Čekiją dujas importavo iš viso 36 subjektai ⁽⁴⁾.
- (88) Pasak „ERO“, išimtinės licencijos turėtojas „OTE a.s.“, galintis vykdyti rinkos operatoriaus veiklą Čekijoje, nuo 2010 m. rengia neatidėliotinų sandorių rinkos veiklą. Dujų rinkos taisyklių pakeitimu panaikinta kitos paros dujų rinka, kurią organizuoja rinkos operatorius. Kita vertus, įsteigta platforma einamosios paros dujų rinkai. „ERO“ duomenimis, ši rinka 2016 m. išliko labai patraukli dujų rinkos dalyviams ⁽⁵⁾.
- (89) Daugiausia didmeninės rinkos veiklos vykdoma už biržų platformų ribų kaip dvišalė nebiržinės rinkos prekyba. Nebiržinės rinkos prekyba yra pranaši tuo, kad ji gali būti vykdoma lanksčiai, būtent – nereikia turėti išteklių ribotam sutarčių skaičiui. Svarbų vaidmenį nebiržinėje prekyboje atlieka tarpininkavimas per tarpininkų platformas. 2012 m. nebiržinė prekyba labai išaugo. Per tarpininkų platformas su Čekija kaip su tiekimo vieta 2016 m. sudaryti gamtinių dujų prekybos sandoriai iš viso siekė 88 TWh (93 TWh, įskaitant biržų platformose parduotą kiekį). Ateities sandorių apimtis 2014 m. išaugo nuo 0,7 TWh iki 3 TWh 2015 m.
- (90) 2016 m. metinis dujų suvartojimas Čekijoje iš viso siekė 88 TWh. Palyginti su 2015 m., suvartojimas išaugo 8,5 % Didmeninės prekybos apimties santykis su vartojimu yra > 1 ⁽⁶⁾.
- (91) Atsižvelgdama į 87–90 konstatuojamosiose dalyse išnagrinėtus veiksnius, Komisija šiuo atveju laikosi nuomonės, kad Čekijos didmeninė rinka yra pakankamai likvidi, kad būtų galima leisti mažmenininkams per didmenines rinkas arba konkurencinėmis sąlygomis per importą patekti į didmeninio dujų tiekimo rinką. Čekijos didmeninės rinkos likvidumas neužkerta kelio tam, kad mažmeninis dujų tiekimas būtų tiesiogiai veikiamas konkurencijos.

Kainų konkurencija ir kainų reguliavimas

- (92) Galutiniams vartotojams tiekiamų dujų kaina be mokesčių yra sudaryta iš dviejų pagrindinių komponentų ⁽⁷⁾. Pirmasis sudaro 22 % kainos ir jis susideda iš reguliuojamų dalių (perdavimo, skirstymo ir kt.). Antrasis, sudarantis 78 % kainos, yra pačios prekės kaina, į kurią yra įtraukta mažmeninio tiekimo marža. Antrasis komponentas yra nereguliuojamas ⁽⁸⁾.

Mažmeninis gamtinių dujų tiekimas dideliems vartotojams

- (93) Dideliems vartotojams taikomos kainos lygis, įskaitant mokesčius, yra mažesnis už ES 28 valstybių narių vidurkį, taip pat mažesnis už ES 28 valstybių narių vidurkį atėmus mokesčius ⁽⁹⁾.

Mažmeninis gamtinių dujų tiekimas mažiems vartotojams

- (94) Mažiems vartotojams taikomos kainos lygis, įskaitant mokesčius, yra mažesnis už ES 28 valstybių narių vidurkį, taip pat mažesnis už ES 28 valstybių narių vidurkį atėmus mokesčius ⁽⁹⁾.

⁽¹⁾ Žr. prašymo p. 73.

⁽²⁾ Be didmeninio tiekimo ir importo, 2017 m. Čekijoje buvo pagaminta 1 TWh dujų.

⁽³⁾ Žr. 2016 m. „ERO“ nacionalinės ataskaitos p. 39.

⁽⁴⁾ Žr. http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Number_of_entities_bringing_natural_gas_into_the_country-T1.png.

⁽⁵⁾ Žr. 2016 m. „ERO“ nacionalinės ataskaitos p. 39.

⁽⁶⁾ 2016 m. suvartota 88 TWh dujų iš 93 TWh didmeniniu lygmeniu parduoto kiekio.

⁽⁷⁾ Žr. 2016 m. „ERO“ nacionalinės ataskaitos p. 32.

⁽⁸⁾ Vienintelė šios taisyklės išimtis yra kraštutiniu atveju pasirinkto tiekėjo tiekiamų dujų kaina, kuri, kaip nurodyta prašyme (3 dalis, p. 76) Čekijoje kol kas dar nebuvo taikoma.

⁽⁹⁾ Remiantis <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>.

4. IŠVADOS

4.1. ELEKTRA

- (95) Konkurenciją Čekijos mažmeninėse elektros rinkose struktūriškai riboja tai, kad mažmenininkai (kiti nei „ČEZ Prodej“) patys neturi pakankamų gamybos pajėgumų ir neturi galimybės per importą patekti į labai likvidžias didmenines rinkas Čekijoje arba užsienyje. Todėl šie mažmenininkai atsiduria tokioje padėtyje, kad negali vienodomis sąlygomis konkuruoti su „ČEZ Prodej“, kuri yra vertikalčiai integruota ir turi didžiausią vietos skirstymo įmonę bei didžiausią elektros gamintoją.

MAŽMENINIS ELEKTROS TIEKIMAS DIDELIEMS VARTOTOJAMS

- (96) Bendros trijų didžiausių mažmeninio tiekimo įmonių, tiekiančių elektrą dideliems vartotojams, rinkos dalys yra gana didelės (60 %), o didžiausias rinkos dalyvis („ČEZ Prodej“) turi [...] proc. rinkos. Antram ir trečiam pagal dydį rinkos dalyviams, būtent „E.ON“ ir „PRE“, kurie atitinkamai turi [...] proc. ir [...] proc. rinkos, Sąjungos viešųjų pirkimų taisyklės netaikomos. Nors jie ir turi didelę rinkos dalį, jie gali daryti tik nedidelį konkurencinį spaudimą „ČEZ Prodej“. Galimybė patekti į didmeninio elektros tiekimo rinką yra nepakankama: „ČEZ“ grupė yra pati didžiausia elektros gamintoja Čekijoje, o elektros jungčių pajėgumai nėra dideli, todėl didmeninės elektros rinkos likvidumas priklauso nuo „ČEZ“ grupės elgesio. Tokia padėtis riboja kitų rinkos dalyvių galimybę konkurencijos sąlygomis prekiauti elektra dirbant baziniu apkrovos režimu ir parduoti kitus būtinus produktus, o tai struktūriškai riboja ir jų gebėjimą konkuruoti su „ČEZ Prodej“. Dėl tų pačių priežasčių mažesni konkurentai neturi daug galimybių konkuruoti su trimis didžiausiais tiekėjais.
- (97) „ČEZ Prodej“, „E.ON“ ir „PRE“ padėtį rinkoje stiprina stiprūs šios rinkos regioniniai bruožai, o dėl nevienodų konkurencijos sąlygų visose trijose skirstomosiose zonose varžovams sunku konkuruoti su šių operatorių padėtimi rinkoje atitinkamose savo skirstomosiose zonose. Galiausiai, nors tiekėjus keičiančių vartotojų skaičius yra didesnis nei mažų vartotojų kategorijoje, pastaraisiais metais jis sumažėjo.
- (98) Atsižvelgiant į pirmiau išnagrinėtus veiksniai, reikėtų laikyti, kad, kalbant apie mažmeninį elektros tiekimą dideliems vartotojams Čekijos Respublikos teritorijoje, Direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnio 1 dalyje nustatyta tiesioginio konkurencijos poveikio sąlyga nėra įvykdyta.

MAŽMENINIS ELEKTROS TIEKIMAS MAŽIEMS VARTOTOJAMS

- (99) Bendra trijų didžiausių mažiems vartotojams elektrą tiekiančių mažmeninio tiekimo įmonių dalis yra gana didelė (74 %), o didžiausias rinkos dalyvis („ČEZ Prodej“) turi [...] proc. rinkos. Antram ir trečiam pagal dydį rinkos dalyviams, būtent „E.ON“ ir „PRE“, kurie yra antras ir trečias pagal dydį rinkos dalyviai, atitinkamai turintys [...] proc. ir [...] proc. (1) rinkos, Sąjungos viešųjų pirkimų taisyklės netaikomos. Nors jie ir turi didelę rinkos dalį, jie gali daryti tik nedidelį konkurencinį spaudimą „ČEZ Prodej“. Galimybė patekti į didmeninio elektros tiekimo rinką yra nepakankama: „ČEZ“ grupė yra pati didžiausia elektros gamintoja Čekijoje, o elektros jungčių pajėgumai nėra dideli, todėl didmeninės elektros rinkos likvidumas priklauso nuo „ČEZ“ grupės elgesio. Tokia padėtis riboja kitų rinkos dalyvių galimybę konkurencijos sąlygomis prekiauti elektra dirbant baziniu apkrovos režimu ir parduoti kitus būtinus produktus, o tai struktūriškai riboja ir jų gebėjimą konkuruoti su „ČEZ Prodej“. Dėl tų pačių priežasčių mažesni konkurentai neturi daug galimybių konkuruoti su trimis didžiausiais tiekėjais.
- (100) „ČEZ Prodej“, „E.ON“ ir „PRE“ padėtį rinkoje stiprina stiprūs šios rinkos regioniniai bruožai ir nevienodos konkurencijos sąlygos visose trijose skirstomosiose zonose, todėl varžovams sunku konkuruoti su šių operatorių padėtimi rinkoje atitinkamose savo skirstomosiose zonose. Galiausiai tiekėjus keičiančių vartotojų skaičius yra gana mažas, tad, dėl pirmiau minėtų priežasčių mažos mažmeninės kainos nereiškia, kad yra daromas tiesioginis konkurencijos poveikis.
- (101) Atsižvelgiant į pirmiau išnagrinėtus veiksniai, reikėtų laikyti, kad, kalbant apie mažmeninį elektros tiekimą mažiems vartotojams Čekijos Respublikos teritorijoje, Direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnio 1 dalyje nustatyta tiesioginio konkurencijos poveikio sąlyga nėra įvykdyta.

(1) Informaciją apie mažus vartotojus žr. 2017 m. gegužės 10 d. Pareiškėjo atsakymo į 2017 m. balandžio 21 d. Komisijos prašymą pateikti daugiau informacijos 10 lentelėje.

4.2. DUJOS

MAŽMENINIS GAMTINIŲ DUJŲ TIEKIMAS DIDELIEMS VARTOTOJAMS

- (102) Kalbant apie mažmeninį dujų tiekimą dideliems vartotojams Čekijoje, padėtį galima apibendrinti taip: nacionaliniu lygmeniu veikia daug tiekėjų; bendra trijų didžiausių mažmeninio tiekimo įmonių rinkos dalis nėra labai didelė (51 %); pirmam ir antram pagal dydį rinkos dalyviams netaikomos Sąjungos viešųjų pirkimų taisyklės; tiekėjų keitimo lygis atrodo patenkinamas, nėra galutinio vartotojo kainos kontrolės, o didmeninės rinkos likvidumas, regis, neužkerta kelio tam, kad mažmeniniam dujų tiekimui būtų daromas tiesioginis konkurencijos poveikis.
- (103) Atsižvelgiant į pirmiau išnagrinėtus veiksnius, reikėtų laikyti, kad, kalbant apie mažmeninį dujų tiekimą dideliems vartotojams Čekijos Respublikos teritorijoje, Direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnio 1 dalyje nustatyta tiesioginio konkurencijos poveikio sąlyga yra įvykdyta.

MAŽMENINIS GAMTINIŲ DUJŲ TIEKIMAS MAŽIEMS VARTOTOJAMS

- (104) Kalbant apie mažmeninį dujų tiekimą mažiems vartotojams Čekijoje, padėtį galima apibendrinti taip: nacionaliniu lygmeniu veikia daug tiekėjų; bendra trijų didžiausių mažmeninio tiekimo įmonių rinkos dalis yra gana didelė (69 %), tačiau pirmam ir antram pagal dydį rinkos dalyviams netaikomos viešųjų pirkimų taisyklės; tiekėjų keitimo lygis atrodo patenkinamas; nėra galutinio vartotojo kainos kontrolės, o didmeninės rinkos likvidumas, regis, neužkerta kelio tam, kad mažmeniniam dujų tiekimui būtų daromas tiesioginis konkurencijos poveikis.
- (105) Atsižvelgiant į pirmiau išnagrinėtus veiksnius, reikėtų laikyti, kad, kalbant apie mažmeninį dujų tiekimą mažiems vartotojams Čekijos Respublikos teritorijoje, Direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnio 1 dalyje nustatyta tiesioginio konkurencijos poveikio sąlyga yra įvykdyta.

4.3. IŠVADA

- (106) Kaip matyti iš Pareiškėjo pateiktos informacijos ir „ERO“ nacionalinės ataskaitos, šis sprendimas yra pagrįstas laikotarpiu nuo 2016 m. lapkričio mėn. iki 2018 m. balandžio mėn. teisine ir faktine padėtimi. Sprendimas gali būti persvarstytas, jeigu teisinė ar faktinė padėtis iš esmės pasikeistų ir dėl to Direktyvos 2014/25/ES 34 straipsnio taikymo sąlygos būtų nebevykdomos.
- (107) Su mažmeniniu elektros tiekimu susijusioms paslaugoms ⁽¹⁾ turi būti toliau taikoma Direktyva 2014/25/ES, todėl primenama, kad su keliomis veiklomis susijusios viešųjų pirkimų sutartys turėtų būti vertinamos pagal tos direktyvos 6 straipsnį. Tai reiškia, kad, kai perkantysis subjektas rengia mišrius pirkimus, t. y. pirkimus, kuriais siekiama paremti ir veiklą, kuriai netaikoma Direktyva 2014/25/ES, ir veiklą, kuriai ji taikoma, turi būti atsižvelgiama į pagrindinę veiklą, dėl kurios visų pirma siekiama sudaryti sutartį. Vykdamant tokius mišrius pirkimus, kurių pagrindinis tikslas – remti tą veiklą, kuriai netaikoma išimtis, turi būti taikomos Direktyvos 2014/25/ES nuostatos. Jei neįmanoma objektyviai nustatyti, dėl kurios veiklos sutartis yra iš esmės sudaroma, ji turi būti sudaroma pagal Direktyvos 2014/25/ES 6 straipsnio 3 dalyje nustatytas taisykles.
- (108) Šiame sprendime nustatytos priemonės atitinka Viešųjų sutarčių patariamojo komiteto nuomonę,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Direktyva 2014/25/ES netaikoma sutartims, kurias sudaro perkantieji subjektai ir kuriomis siekiama sudaryti galimybę Čekijos Respublikos teritorijoje vykdyti šią veiklą:

- a) mažmeninį gamtinių dujų tiekimą dideliems vartotojams;
- b) mažmeninį gamtinių dujų tiekimą mažiems vartotojams.

⁽¹⁾ Mažmeninis elektros tiekimas dideliems vartotojams ir mažiems vartotojams.

2 straipsnis

Direktyva 2014/25/ES toliau taikoma sutartims, kurias sudaro perkantieji subjektai ir kuriomis siekiama sudaryti galimybę Čekijos Respublikos teritorijoje vykdyti šią veiklą:

- a) mažmeninį elektros tiekimą dideliems vartotojams;
- b) mažmeninį elektros tiekimą mažiems vartotojams.

3 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Čekijos Respublikai.

Priimta Briuselyje 2018 m. liepos 5 d.

Komisijos vardu
Elżbieta BIENKOWSKA
Komisijos narė
